

Rapport 2003:2

Analys av Lunds kommun, 2003 Försökskommunprojektet

Inledande analys

2003-2006 var Lund en av sex försökskommuner, som var utsedda av MOB, Alkoholkommittén och Folkhälsoinstitutet att delta i deras utvecklings- och forskningsprojekt.

Maude Johansson, Karlstad, som var kommunens resursperson i projektet under de första tre åren ger här sin personliga analys av Lund kommuns alkohol- och drogförebyggande arbete vid projektets inledning 2003

LUND

Försökskommunprojektet

Personlig analys av Lund kommuns alkohol - och drogförebyggande arbete

Bakgrund

Lund är en av sex försökskommuner, som är utsedda av MOB, FHI och Alkoholkommittén att delta i deras utvecklings- och forskningsprojekt. Jag har deltagit på ett kommunbesök i Lund tillsammans med styrgruppen för projektet. Vid detta besök träffade vi kommunrepresentanter, både politiker och tjänstemän. Det var värdefullt att få träffa Lunds koordinator för brott – drogförebyggande arbete (drogsamordnare) Martin Ekström och Lunds kontaktperson Hans Martin Hansson. Hans Martin var ingen ny bekantskap för mig, då vi båda i flera år varit länskontaktpersoner gentemot FHI i mitten på nittioalet.

Jag deltog under utbildningsveckan för försökskommunerna på Sättra bruk i februari. Vid gruppdiskussionerna deltog jag, lyssnade på ”min” kommun och lyfte upp de frågeställningar vi i resurspersongruppen tidigare arbetat fram samt egna frågeställningar som dök upp under grupparbetena.

Efter denna vecka har jag vid ett par tillfällen haft telefonkontakt med drogsamordnaren för att få min bild av Lund, kompletterad med svar på de funderingar som väckts hos mig efter vistelsen på Sättra Bruk. Efter önskemål från Lund har jag skickat dem min kartläggning av det alkohol- och drogförebyggande arbetet i Karlstad, som jag gjorde hösten 2001, samt alla intervjumanualer och enkäter jag använde vid denna kartläggning.

Dokument jag tagit del av

- Lunds ansökan om få bli försökskommun
- Handlingsplan för drogpreventivt arbete gentemot ungdomar och unga vuxna
- Preventionskurs 2002-2003
- Redovisning av tilldelade medel för att implementera den nationella handlingsplanen för att förebygga alkoholskador
- Inventering över befintligt socialt förebyggande arbete i Lunds kommun
- Föreläsningsserie för föräldrar
- Hur organiserar vi det drogförebyggande arbetet i Lund – local monitoring

Sven Andreassons faktablad om de olika kommunerna

Information jag hämtat från Lunds hemsida:

- Lunds Brottförebyggande råd
- Rådgivningsbyråns verksamhet
- Kommunens organisation
- Kommunala basfakta
- Barn och skolförvaltningarnas verksamhet och organisation
- Utbildningsförvaltningens verksamhet och organisation
- Socialförvaltningens verksamhet och organisation
- Miljöförvaltningens verksamhet och organisation
- Kultur och fritidsförvaltningens verksamhet och organisation

LUND

- Samordningsgruppen för drogförebyggande arbete i Lunds kommun och dess verksamhetsplan för 1999.
- Policy för folkhälsoarbetet i Lunds kommun Dnr 2001.1721.5 samt tillägg till denna 2001.1721.8
- Ungdomars drogvanor i Lund 2001
- www.droginfo.com
- Manual för lyckade insparkar

Kort beskrivning av Lund

Lund har drygt 100 000 invånare, är en universitetsstad med en stor andel studenter, omkring 30 000 varav 15-20 000 bor i Lund. En relativt hög andel av befolkningen är födda utomlands, befolkningen har en låg medianålder, hög medellivslängd, mycket hög andel med eftergymnasial utbildning både bland män och kvinnor, få arbetssökande, hög disponibel inkomst, hög andel röstande i val, hög andel behöriga till gymnasieskolan, lågt ohälsotal, låg andel förtidspensionärer, få andel rökande gravida mammor och få aborter. En högre andel barn är inskrivna i barnomsorg 0-12 år än i riket.

Lund har en lägre andel biståndsmottagare än i riket. Ser man på verksamhetsstatistiken för socialvården har antalet placeringar och omedelbara omhändertaganden inte ökat de senaste åren men däremot antalet påbörjade utredningar enl. § 50 i socialtjänstlagen och antal samtalskontakter med socialsekreterare ökat vad gäller barn, ungdom och vuxna. Antal missbrukare med dygnsvård ligger strax under riksgenomsnittet och missbrukare med öppna insatser ligger något över riksgenomsnittet.

Lunds kostnader för narkotikamissbrukare jämförs storleksmässigt med kostnader för cancerpatienter i slutskedet.

Lund har lägre alkoholrelaterad dödlighet, ett mindre antal serveringstillstånd per inv. och mindre systembolagsförsäljning än riksgenomsnittet. Totalt antal anmälda brott har inte ökat markant men däremot är antal brott per inv. högre än riksgenomsnittet i Lund, där framförallt stöld, och tillgreppsbrott är höga. Antal fall av rattfylleri under påverkan av narkotika, brott mot alkohollagen (4 ggr större) och narkotikastrafflagen är betydligt högre än riksgenomsnittet.

Ungdomsundersökningar visar att andelen ungdomar i åk 9 som prövat narkotika ligger över riksgenomsnittet, en högre andel än riksgenomsnittet är alkoholkonsumenter i åk 9, men man har små problem med hembränt. Det finns gott om narkotika i Lund, speciellt tung narkotika som heroin. Vid hälsokontroller i gymnasieskolan erkänner 25 % att de använt narkotika någon gång.

LUND

Organisation för det förebyggande arbetet

Kommunen har en övergripande policy för folkhälsoarbete. Ansvaret för kommunens folkhälsoarbete ligger hos miljöförvaltningen, som har två folkhälsosamordnare anställda. Lokalt folkhälsoforum och lokala samverkansgrupper är arbetsgrupper för folkhälsofrågor.

Kultur- och fritidsförvaltningen har ansvaret för det drog- och brottsförebyggande arbetet och koordinatör för brott- drogförebyggande arbete (drogsamordnare) finns anställd sedan -98. Drogsamordnaren har ett nära samarbete med ett flertal olika grupper, se bifogad skiss. Styrgrupp för det brottsförebyggande arbetet är Brottsförebyggande rådet, en tvärsektorieell ledningsgrupp.

Kommunalråden i Lund har olika ansvarsområden. Kommunalråden som deltar i Lokala Brå har sociala frågor och samverkan som sina ansvarsområden.

Efter presentation av drogvaneundersökningarna 1995 och 1997, där oroande siffror redovisades, tillsattes en drogsamordningsgrupp med uppgift att ta fram en handlingsplan mot droger. Denna plan "Handlingsplan för drogpreventivt arbete gentemot ungdomar och unga vuxna", antogs av kommunfullmäktige 1998 och drogsamordningsgruppen fick i uppgift att svara för genomförande och uppföljning av insatser. Denna plan har reviderats 2001, men remitterades tillbaka med anmärkning att språket var för svårt. Denna plan håller nu på att skrivas om till ett mer övergripande program, med stöd av medel från Länsstyrelsen. Alla skolor har lokala droghandlingsplaner och inför varje läsårs slut lämnar drogansvarig slutrapport till drogsamordnaren.

Det senast övergripande alkoholpolitiska program som antagits i Lund, antogs 1984. Ett nytt förslag till program fanns framtaget 1992, men detta försvann av någon anledning.

Verksamhet

Av de dokument jag tagit del av framgår att det finns en mängd verksamheter inom de olika preventionsnivåerna, på både individ, grupp och samhällsnivå. Jag har lyft fram några verksamheter som delgivits mig, indelningen på preventionsnivåer är kommunens egen.

Primärprevention

- Preventionsutbildning för elevvårdspersonal, utifrån "Den svenska supen"
- Föreläsningsserie med inbjudan till kommunens alla föräldrar (utgår inte från skolan)
- Alkoholskadeförebyggande metodikarbete med gymnasieelever under 18 år
- Hälsofrämjande skola
- Skolornas handlingsplaner för det drogpreventiva arbetet.
- Tillsyn av ölförsäljning och utskänkning på restauranger
- Uppföljning genom enkätundersökning av droganvändningen åk 9 och åk 2 i gymnasiet.
- Unga mammor, gruppverksamhet för unga mödrar.
- Öppen fritidsverksamhet.
- Samverkan med frivilligorganisationer.
- Socialtjänst verksam inom grundskolan
- Hushållsekonomisk rådgivning
- Utbildning i ansvarsfull alkoholservering på universitetet
- Kunskapsöverföring genom www.droginfo.com i samarbete med Rådgivningsbyrån

LUND

Sekundärprevention

- Kamratstödande verksamheter
- Föräldrautbildning
- Vägledningssamtal för föräldrar
- Gruppverksamheter för definierade ungdomsgrupper
- Information om anmälningsplikten enl. socialtjänsten
- Gatulangningsgrupp
- Socialsekreterare verksam inom polisen
- Förstärkning av nätverksarbetet
- Sprutbytesprogram på infektionskliniken
- Fältgruppen
- Flaskposten, gruppverksamhet för barn till missbrukande föräldrar, 70 barn/år
- Imbus gruppverksamhet för barn till psykiskt sjuka föräldrar
- Kriscentrum för barn, kvinnor och män
- Medling för ungdomar som begått brott
- Alkoholmottaning för ungdom över 16 år
- Fältarbete
- Gemensam Arena – en samverkan mellan socialtjänst och individuella programmet
- Olika arbetsprojekt för personer som står utanför arbetsmarknaden
- Härbärke
- Kvarbo- projektet – samverkan socialtjänst och hyresvärdar

Tertiärprevention

- Rådgivningsbyrån i narkotikafrågor
- Alkoholmottagning för ungdomar
- Familjeenheten öppenvård för familjer med barn
- Metadon program
- Dagvården, en öppenvårdsbehandling av narkomaner
- Hasslanda arbetsplats, öppenvårdsbehandling för ungdomar
- Tonårsboende, för ungdomar som drivs av socialtjänsten
- Tornagården – skola och öppenvårdsbehandling för ungdomar

Skadeförebyggande verksamhet

- Sprutbytesprogram
- Metadonbehandling

Kartläggningar

- Drogvaneundersökning åk 9 –95, -97, -99, -01
- Drogvaneundersökning åk 2, gymn. –97, -99, -01
- Rapportering ”Övergripande möte” 4 ggr per år
- Hur mår Skåne, befolkningsenkät

I övrigt ingen strategisk datainsamling

Från och med 2003 ingår Lund tillsammans med Västerås i ett arbete inom ramen för Pompidougruppen ”Local Monitoring of Drug Problems”, som är ett kartläggningssystem.

LUND

ATAD Prevention Center, Lund
Alkohol, Tobak och Andra Droger
www.droginfo.com

- **Reflektioner utifrån plattformen.**

När jag fick Lund på min lott och läste deras ansökan, blev jag imponerad och tycker att många av de viktiga förutsättningarna fanns i Lund för att bedriva ett framgångsrikt alkohol- och drogförebyggande arbete.

Det är svårt att få en sann helhetsbild av läget i kommunen när man som jag studerat dokument, tittat på registerdata och fått information från två personer, som båda kommer från kultur- och fritidsförvaltningen. Jag tycker mig ändå känna att ett folkhälsotänk genomsyrar arbetet, både i de dokument som finns, i samtalen med personer i kommunen och vid kommunbesöket. Man pratar om bred mobilisering, hälsofrämjande miljöer, skydds och riskfaktorer, och har satsat och planerar breda informations- och utbildningsinsatser inom området.

Det har inte varit möjligt för mig som resursperson att studera hur verksamheten stämmer överens med uppsatta mål, eller om de baserats på fakta och kartläggningar, eftersom inga tydligt uttalade mål finns. Studerar man drogpolitiska handlingsplanen från 1998, (oklart om den gäller) är det en hel del som inte genomförts och det finns ingen plan för återkoppling eller uppföljning. Denna drogpolitiska handlingsplan baseras på drogvaneundersökningar och utifrån de övergripande möten, med personer som arbetar med alkohol- och drogfrågor.

A. Riskfaktorer

Svag familjesammanhållning

Flera verksamheter arbetar med stöd till familjen i form av rådgivning, vägledningssamtal, gruppverksamhet och utbildningssatsningar.

Vantrivsel i skolan

Man arbetar utifrån konceptet hälsofrämjande skola. Barn och skolförvaltningarna betonar vikten av trivsel i skolan, och verkar väl medvetna om trivselns betydelse i det alkohol- och drogförebyggande arbetet

Biologisk och psykologisk sårbarhet

Information om biologisk och psykologisk sårbarhet ingår i utbildningsinsatser för föräldrar och professionella. Ingår också i gruppverksamhet för utsatta grupper. Utbildningsinsatsen för professionella använder "Den svenska supen i det nya Europa" som kurslitteratur. Hemsidan www.droginfo.com.

Tillgängligheten

Utbildning har genomförts i ansvarsfull alkoholserving för Universitetets verksamheter, som hanterar alkohol. Universitetet kräver nu att kommunen erbjuder krogpersonal på stan samma utbildning. Polisens gatulangningsgrupp gör en stor insats när det gäller tillgängligheten på narkotika. När det gäller tillsynsdelen verkar det finnas en del att utveckla. Folkölskontroller har genomförts med hjälp av länsstyrelsemedel.

Alkohol- och drogpositiv norm

En tredjedel av befolkningen består av unga vuxna, som är den grupp som dricker stora mängder alkohol, decennier av studenter på stan har bidragit till ett tolerant förhållningssätt till ungdom och berusning. Den toleranta inställningen till alkohol och berusning i Lund

LUND

ATAD Prevention Center, Lund
Alkohol, Tobak och Andra Droger
www.droginfo.com

medför ökad risk för tolerant inställning även mot andra droger. Denna alkohol- och drogpositiva attityd, ser jag som en av de största riskfaktorerna för kommunen.

Avsaknad av meningsfulla fritidsaktiviteter

Det finns om gott om fritidsaktiviteter av skilda slag i Lund. Det verkar vara bra kvalitet på de många fritidsgårdarna som finns. Man har fritidsklubbar för barn upp till 12 år och ett rikt föreningsliv.

Pris

Närheten till Danmark och kontinenten med mycket låga priser på både alkohol och narkotika, gör att priset blir en stor riskfaktor i Lund.

B Arenor

Familjen, förskola/skola/universitet, fritid

Jag upplever att det finns stor kunskap i kommunen om att familjen, olika skolnivåer, och fritidssektorn är viktiga arenor i det alkohol- och drogförebyggande arbetet.

Man satsar på en bred och långsiktig föreläsningsserie för föräldrar på temat alkohol och droger. Skolan arbetar medvetet och aktivt med föräldrar och har riktlinjer för föräldrakontakter.

Verksamheten inom barn- och ungdomsförvaltningarna har nära samverkan med andra aktörer. Skolan har stöttats i det alkohol- och drogförebyggande arbetet i många år av drogsamordnaren, bl a i framtagandet av droghandlingsplaner som finns på alla skolor i Lund. Ett preventionsprogram för studerande vid gymnasieskolor med syfte att påverka alkoholkonsumtionsmönstret har genomförts i samverkan med Universitetet.

Universitetet har ett nära samarbete med drogsamordnaren och representant från Universitetet sitter med i drogsamordningsgruppen. Utbildningsinsatser och drogvaneenkät görs i samverkan med denna grupp. Utbildning i ansvarsfull alkoholserving, B-certifikat har genomförts för universitetets verksamheter.

Då ansvaret för det alkohol- och drogförebyggande arbetet ligger under kultur och fritidsförvaltningen är det naturligt att alkohol- och drogfrågor är framträdande inom verksamheten.

Tillgången till fritidsaktiviteter är god, 17 fritidsgårdar med folkhälsoinriktning, nästan lika många fritidsklubbar för åldern 10-12 år och ett rikt föreningsliv.

Trafik

Polisen är aktiv när det gäller genomförande av ratt- och drograttfyllerikontroller, det visar också statistik inom området. I en samverkan mellan polis, socialtjänst, Vägverket och drogsamordnaren har man börjat arbeta efter Skellefteåmodellen, vilken innebär att man erbjuder de som åkt fast någon form av hjälp.

Verksamheten inom **Krogar/nöjeslivet, Primärvård, MVC/BVC och arbetsplatser** har jag ingen information om.

LUND

C

Aktörer i det alkohol- och drogförebyggande arbetet i Lund

Aktiva aktörer

Polis, lärare, skolledare, fritidspersonal, socialtjänsten, drogsamordnare och folkhälsosamordnare.

En annan viktig aktör är drogsamordningsgruppen i Lunds kommun som består av kunniga personer från socialförvaltning, polis, skolöverläkare, personal från rådgivningsbyrån, brottkoordinator, rep från studenthälsan, fritids och kulturchefen.

Delvis aktiva aktörer med utvecklingspotential

Ungdomar

En samordnare för ungdomsfrågor finns sedan en tid anställd på kultur- och fritidsförvaltningen. Denna bör vara en resurs i arbetet med att engagera ungdomar till ökad delaktighet i denna fråga.

Föräldrar

I Lund är det vanligt att vuxna/föräldrar köper ut och bjuder ungdomar på alkohol. I och med den breda föreläsningsserie som erbjuds föräldrar kan föräldrar bli en viktig aktör, om satsningen följs upp på ett bra sätt och förstärks med ytterligare insatser.

Politiker, beslutsfattare

Denna grupp kan säkert bli en mer aktiv aktör i det alkohol- och drogförebyggande arbetet i Lund. Intresset och viljan finns, det visar ansökan till socialdepartementet och att drogsamordnare finns anställd i kommunen sedan -98. Kanske behövs mer kunskap om vad som är framgångsfaktorer i ett lyckat förebyggande arbete.

Media, tillsynsmyndigheternas tillgångsbegränsande/kontrollerande insatser och organisationer/näringsliv

Detta är aktörer som jag tycker skulle kunna engageras på ett mycket mer aktivt sätt än idag. Inom kultur och fritid har man en bra relation till media och oskriven strategi finns för kontakt med media när det gäller t ex presentation av drogvaneundersökningar.

Planer finns på att lyfta in alkohol- och drogfrågor i det idrottspolitiska program som finns i kommunen. Idag finns inga krav på drogpolicy i föreningslivet för att få föreningsbidrag.

D Strategi och struktur för utvecklings- och forskningsarbetet.

1 Det alkohol- och drogförebyggande arbetet är, som jag ser det, förankrat i en mindre grupp politiker på kommunledningsnivå och jag ser ingen tydlig politisk styrning av arbetet.

Politisk vision för det alkohol- och drogpreventiva arbetet är ej uttalad

Aktuella drogpolitiska program saknas. Droghandlingsplaner finns på alla skolor.

Drogpolitiska handlingsplanen för drogpreventivt arbete gentemot ungdomar och unga vuxna, som 1998 antogs av kultur och fritidsnämnden, reviderades 2001 men antogs inte, utan skickades tillbaka med anmärkningen att det var för svårt språk i den. I dag råder tveksamhet om det finns något gällande dokument alls eller om det gamla gäller. Det finns inga övergripande program, där beslut tagits på kommunledningsnivå och som gäller för hela befolkningen. Det finns en policy för folkhälsoarbete, som är mycket övergripande utan

LUND

ATAD Prevention Center, Lund
Alkohol, Tobak och Andra Droger
www.droginfo.com

tydliga mål och i denna nämns inte alkohol- och drogproblematiken alls, annat än i termer av hälsofrämjande livsstil.

Idag pågår ett arbete och det finns en strategi att utveckla ett övergripande program med en sammanhållen välfärdsstrategi – alkohol, tobak och andra droger (ATOD). I detta arbete samarbetar drogsamordnare och folkhälsosamordnare.

Det saknas tydlig struktur och organisation för det alkohol- och drogförebyggande arbetet. Ansvaret för folkhälsoarbete, brotts- och drogförebyggande arbete ligger på förvaltningsnivå och på olika förvaltningar. Drogsamordnaren som också är ansvarig för det brottsförebyggande arbetet har dock en liten väl fungerande organisation kring sig.

2 De lokala handlingsplaner som finns är de droghandlingsplaner som skolan har, men jag har inte fått klart för mig i vilken mån de innehåller mätbara mål och planer för utvärdering. Bra dokument som är tvärsektoriellt framtagna finns för insatser vid speciella arrangemang och tidpunkter, som vid skolavslutning, valborg, manual för lyckade insparar.

3 Det finns ingen plan eller struktur för arbetet med återkoppling och rapportering till politiker, verksamhet och allmänhet.

4 Det saknas beslut i kommunstyrelse eller kommunfullmäktige på att den tvärsektoriella ledningsgrupp som beskrivs i ansökan, skall vara ledningsgrupp för det alkohol- och drogförebyggande arbetet. Denna grupp är det lokala brottsförebyggande rådet i Lund, (lokala Brå), och har mandat att vara styrgrupp för det brottsförebyggande arbetet i kommunen. I deras arbetsuppgifter nämns över huvud taget inte alkohol och droger. Under Lokala Brå finns två referensgrupper som arbetar med problemidentifiering, verksamhet och resursinventering, analys, strategi och uppföljning.

När det gäller det brottsförebyggande arbetet finns tydlig struktur och organisation för arbetet men inte för det alkohol – och drogförebyggande arbetet, som ändå är det område som verkar fungera bättre i praktiken. Det finns ingen budget för det brottsförebyggande arbetet, men för det alkohol- och drogförebyggande finns 160 000:- för 2003.

Drogsamordnaren har idag i huvudsak en samordnande roll, där kartläggning, framtagande av drogpolitiskt program, samordna och mobilisera olika aktörer är centrala uppgifter. Placeringen på kultur- och fritidsförvaltningen tycker jag inte är strategiskt riktig, och det finns ett organisationsförslag, där man vill samla de olika samordnarna för folkhälsa, ungdomsfrågor, brott och drogförebyggande arbete direkt under kommunstyrelsen.

5-6 Kommunen är positiv till att arbetet skall vara utvecklingsinriktat och jag tycker att det finns ett gott utvecklingsklimat. Man tycker sig ha en god bild av verksamheterna som arbetar med drogprevention på de olika nivåerna. Jag saknar några viktiga delar som jag nämnt ovan, men svaret på det hoppas jag få när de är klara med den omfattande kartläggning som pågår. Man upplever själv att man arbetar med metoder som bygger på vetenskap och beprövad erfarenhet inom en välutbyggd behandlingsapparat men behöver kunskap om fungerande primärpreventiva metoder och implementera dem i organisationen

LUND

ATAD Prevention Center, Lund
Alkohol, Tobak och Andra Droger
www.droginfo.com

E Skolbaserad Prevention

Skolan i Lund är en aktiv aktör i det alkohol och drogförebyggande arbetet. Man arbetar med skolans psykosociala miljö, föräldrainsatser, elevhälsa, fritidsverksamhet, kamratstöd, elevinflytande och har policy och droghandlingsplaner på skolorna. Skolan är ändå en arena som man verkar vill lyfta fram i det kommande utvecklingsarbetet, då i första hand emotionellt och socialt lärande och föräldraprogram.

F Ung till ung.

Fältgruppen som arbetar under kultur och fritidsförvaltningen i Lund leder demokratiprojektet "Äventyrspedagogerna" vilket är ett demokratiprojekt med en grupp "äldre" tonåringar som utbildats för att med sin speciella kunskap arbeta med andra grupper av ungdomar.

Under socialförvaltningen bedrivs öppenvårdsinsatser för ungdomar "Ung stöder Ung" - Motståndskraft mot droger och "Hasslanda Kontakt". I "Hasslanda kontakt" får tonåringen en "storebror/syster" i åldern 20-25 år att prata med och göra saker med.

Denna del ser jag som ett av de områden jag skulle vilja prioritera i Lund, mycket p g a den stora grupp med ungdomar och unga vuxna som finns i kommunen.

G Tidig upptäckt och tidiga insatser

Det finns en tydlig vårdkedja från tidig upptäckt till behandling, man har kompetent och väl utbyggd rådgivningsbyrå som arbetar i bred samverkan med andra aktörer.

www.droginfo.com, som är en informativ hemsida där man kan få information om vad som händer i Lund, fakta om droger, vart man vänder sig när man behöver hjälp, råd eller stöd och länkar. Hemsidan är ett samarbete mellan rådgivningsbyrån, Psykiatriskt Centrum och Lunds universitetssjukhus.

Primärvården, MVC och BVC:s verksamhet har jag inte fått någon kännedom om ännu.

Visar kartläggningen på brister inom dessa områden vill jag lyfta fram MVC:s arbete med gravida kvinnor som ett prioriterat utvecklingsområde.

Sammanfattning

Problemet

Kommunen har tydliga problem med alkohol och narkotika, detta framgår av registerdata och drogvaneundersökningar. Man har god tillgång på billig alkohol och narkotika, i och med närheten till kontinenten och en alkohol- och drogpositiv attityd bland befolkningen.

Det saknas tydlig politisk viljeinriktning och politiska beslut, struktur och organisation för det alkohol- och drogförebyggande arbetet.

Förslag på styrgruppsinsats

De två första kraven för att få bli resurskommun saknas, jag föreslår att styrgruppen tar kontakt med kommunledningen och påtalar vikten av dessa uppfylls snarast, så att inte utvecklingsarbetet kommer att handla om att få till de förutsättningar, som var krav för att få delta som försökskommun.

LUND

Förslag - prioriterade utvecklingsområden

Arbetet med att få till en fungerande organisation och struktur för arbetet och framtagandet av övergripande politiska dokument och handlingsplaner måste prioriteras i kommunen, men jag vill inte se det som ett eller flera av de prioriterade utvecklingsområdena. Att använda sig av kartläggning som metod i mobiliseringsarbetet och som grund för uppföljning/kvalitetssäkring ser jag också som en grundförutsättning.

Jag har svårt att med bestämdhet ha någon klar uppfattning om vilka områden som känns mest viktiga att lyfta fram som utvecklingsområden, då det pågår en kartläggning som kommer att visa vad som görs inom de områden jag inte fått information om ännu. Jag ska till Lund i början av mig för att diskutera utvecklingsplanen med dem.

Utifrån vad jag hittills vet, vill jag ändå lyfta fram följande områden:

- Utveckla enkla metoder för uppföljning och utvärdering som kan användas i den reguljära verksamheten. Alltför få verksamheter i kommunen följs upp och utvärderas.
- Utveckla metoder för att förändra den alkohol- och drogpositiva attityd som råder i Lund, t ex, mobiliserings- och opinionsinsatser.
- Utveckla metoder för att göra ungdomar och unga vuxna mer delaktiga i det alkohol- och drogförebyggande arbetet.
- Utveckla metoder för att påverka tillgängligheten, t ex tillsynsdelen.
- Om kartläggning visar att på litet engagemang från MVC inom alkohol- och drogområdet, bör denna verksamhet vara ett prioriterat utvecklingsområde.
- Utveckla metoder för att få organisationer/föreningar att ta sitt ansvar.
- Utveckla metoder för långsiktigt arbete i skolan.

Kommunen själv, tror jag ser skolan som ett prioriterat utvecklingsområde. Långsiktiga program för både föräldrar och elever saknas. Kimber och Foster kan säkert bli aktuella som experter. Samverkan mellan olika stadier verkar också behöva förbättras t ex mellan förskola och skola.

Goda förutsättningar för att lyckas

- Drogssamordnare finns i kommunen sedan 1998 med "rätt" uppdrag
- Hög utbildningsnivå i befolkningen.
- Mängden, mångfalden och bredden av aktörer som bedriver förebyggande verksamhet.
- Lång tradition av bred samverkan mellan olika aktörer.
- Stark vilja och engagemang bland en mängd aktörer.
- Goda förutsättningar finns att kunna få bra underlag för politiska beslut genom den kartläggningsmetod "Local Monitoring" som pågår under våren 2003. Man planerar använda kartläggningen som en del i mobiliseringsarbetet.

I skrivande stund har jag fått en signal om att kommunstyrelsens arbetsutskott är/kommer att vara styrgrupp för folkhälsa och brottsförebyggande arbete, vilket enligt drogsamordnaren också inkluderar drogförebyggande arbete.

Maude Johansson